

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНО-ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ
МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ:
ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ**

*Рожнова Т. Є., к. пед. н., доцент,
ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України*

Метою сучасної освіти є всебічний розвиток людини як особистості й найвищої цінності суспільства, її талантів, розумових і фізичних здібностей; виховання високих моральних якостей громадянина. А сформувати, виховати творчу особистість може лише творчий педагог, здатний до креативності й безперервного професійного самовдосконалення впродовж усього життя. Відтак проблема розвитку й удосконалення та самореалізації кожного громадянина України є важливою в контексті євроінтеграції, що посилює актуальність професійно-творчого розвитку майбутніх магістрів педагогічних спеціальностей.

Як зазначено в Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті, «динамізм, притаманний сучасній цивілізації, зростання соціальної ролі особистості, гуманізація та демократизація суспільства, інтелектуалізація праці, швидка зміна техніки й технологій в усьому світі, – все це потребує створення таких умов, за яких народ України став би нацією, що постійно навчається. Та й самі сучасні реалії потребують активізації розвитку особистості, її творчого потенціалу» [2, с. 3].

Творчість виникає й розвивається як результат конкретної взаємодії всезагальних соціокультурних й особливих мікрокультурних умов, які досить унікально перетинаються з поодинокими можливостями як особистісно-індивідуального розкриття активності особистості, яка

рефлексує, так і функціонального розгортання психогенетичних ресурсів.

На думку С. Сисоєвої, «феномен творчості – це феномен будь-якого розвитку» [3], адже творчий розвиток постає як розвиток творчих можливостей особистості, її спрямованості на творчу діяльність, характерологічних особливостей, творчих умінь, здібностей, індивідуальних особливостей психічних процесів (мислення, сприйняття).

Здібності як індивідуально-психічні особливості особистості розглядаються наукою в тісному зв'язку з діяльністю. Розвиваючись в процесі діяльності, здібності детермінують саму діяльність, підвищуючи її якісний рівень.

Для здійснення тієї чи іншої діяльності необхідні специфічні здібності. Вони не є якоюсь «одиночною» властивістю, оскільки, входячи в цілісну систему властивостей особистості, забезпечують кінцевий успіх у конкретному виді діяльності. Загальнопедагогічні здібності є не лише передумовою успішної діяльності майбутнього магістра, але і своєрідним відображенням її структури.

У контексті особливостей професійно-творчого розвитку майбутніх магістрів педагогічних спеціальностей актуальними, на наш погляд, є слова В. Моляко про те, що «творча особистість, має вищий ступінь розвитку, підготовленості до конкретних видів діяльності, до життя в цілому, до зміни стилів поведінки, до пошуків виходу з кризових станів, до найбільш конструктивної, раціональної поведінки в так званих, граничних станах» [1, с. 4].

У сучасній акмеології творчість розглядається в тісному зв'язку з чинниками розвитку людини: суспільство, умови навчання та праці (зовнішні чинники), а також особистісні здібності, рівень мотивації, готовності до самоактуалізації, прагнення до самореалізації та постійного саморозвитку (внутрішні чинники).

Психолого-педагогічний аспект проблеми творчості тісно пов'язаний з виявленням і розвитком творчих рис особистості, з розробкою змісту, засобів й умов організації та здійснення творчої діяльності студента, за яких конкретно явище є об'єктом, а окремий індивід – суб'єктом.

На відміну від філософського, в педагогічному аспекті вивчення феномену творчості значна увага звертається на новизну та суспільну значущість результатів творчої діяльності як основних її критеріїв.

У процесі професійно-творчого розвитку майбутніх магістрів педагогічних спеціальностей, на нашу думку, важливими є:

- засоби самостійного здобуття знань, умінь та навичок творчої роботи;
- здібності до творчої діяльності;
- прагнення до постійного особистісного та професійного саморозвитку й самовдосконалення педагога.

З метою розвитку зазначених здібностей необхідно розвивати у магістрантів такі вміння: здатність до ризику; дивергентне мислення; гнучкість та швидкість у мисленні й діях; здатність висловлювати оригінальні ідеї, винаходити що-небудь нове; багату уяву; сприйняття неоднозначних речей; високі естетичні цінності тощо. Це – безперервний, цілеспрямований процес актуалізації задатків, здібностей, формування професійної самосвідомості, творчого підходу до вирішення поставлених завдань, розвитку творчого мислення тощо.

Розвиток особистості як інтегрованого утворення відбувається впродовж усього життя людини й одним з найважливіших критеріїв особистості в цьому процесі є творчість, прояв якої забезпечується розвитком уяви як внутрішнього механізму.

Особливостями творчого процесу, в тому числі – освітнього, є оригінальність. Креативні продукти можуть бути дуже різноманітними за природою: нестандартне вирішення проблеми в будь-якій галузі науки й

життя, певне нововведення, свіже вирішення соціальних чи освітніх проблем.

Вважаємо, що оскільки дослідження проблеми професійно-творчого розвитку майбутніх магістрів педагогічних спеціальностей тісно пов'язане з урахуванням індивідуальних особливостей студентів, що стимулюють і регулюють їхню творчо спрямовану педагогічну діяльність, то увагу слід акцентувати на формуванні творчої індивідуальності майбутнього магістра-педагога. Особистість виходить на нові можливості самовдосконалення і самовиявлення саме через творчість. Чим більше дізнається людина, тим більше вона хоче дізнатися і намагається це зробити. Звідси – поява нових робіт, відкриттів, творчих винаходів.

На нашу думку, творча індивідуальність – це особливий феномен у житті та професійному становленні майбутнього магістра-педагога; це – основа його істинної унікальності й неповторної особистої цінності та привабливості для інших людей. Вона може проявлятися в усьому: в зовнішньому вигляді студента, в його поведінці, характері, здібностях, уміннях, у спілкуванні, у продуктах педагогічної творчості, врешті-решт – у його власному творчому потенціалі.

Творча індивідуальність педагога, – це натхненна особистість, для якої творчість є життєвою необхідністю і сенсовою цінністю, її головним стимулом і найважливішим регулятивом, єдино можливим способом життя, світосприйняття, самоствердження й самореалізації; це особистість, наділена творчою уявою і фантазією, здатна створювати не лише щось якісно нове, оригінальне, неповторне, але й самобутнє, унікальне, одиничне, індивідуальне, одухотворене.

Сучасний викладач закладу вищої освіти – творча особистість з яскраво вираженою індивідуальністю, з високим рівнем професійної культури та комунікативності, це – особистість із творчим стилем фахової діяльності та креативним мисленням.

Таким чином, для ефективності професійно-творчого розвитку майбутніх магістрів педагогічних спеціальностей у закладах вищої освіти необхідно забезпечити відповідні педагогічні умови, зокрема: створення творчого освітнього середовища у ЗВО для професійно-педагогічної підготовки майбутніх магістрів; формування у майбутніх магістрів-педагогів позитивної мотивації на творчу спрямованість освітнього процесу; активізація креативності майбутніх магістрів педагогічних спеціальностей через використання інноваційних освітніх технологій. Особливу увагу варто акцентувати на сприянні творчій самореалізації магістрантів, організації ситуації успіху, моделюванні індивідуальної освітньої траєкторії студентів. Чим більше й повніше особистість використовує можливості середовища створеного у закладі вищої освіти для професійно-педагогічного навчання таких студентів, тим успішніше відбувається її вільний і активний професійно-творчий саморозвиток. Створення розвивального освітнього середовища забезпечує розвиток творчих здібностей студентів шляхом упровадження інноваційних освітніх технологій, нестандартних способів професійно спрямованого навчання, організації пошукової та дослідницької діяльності, заохочення ініціативи до генерування власних ідей тощо.

Література:

1. Моляко В. О. Психологія творчості – нова парадигма дослідження конструктивної діяльності людини. *Практична психологія та соціальна робота*. 2004. № 8. С. 1–4.

2. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI ст. Київ : *Освіта*. 2001. № 38. С. 2–4.

3. Сисоєва С. О. Творчий розвиток фахівців в умовах магістратури : монографія ; Нац. акад. пед. наук України, Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. Київ : Едельвейс, 2014. 399 с.